

1952

SLOVENSKI ČEBELAR

ŠTEVILKA

4

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ZVEZE ČEBELARSKIH DRUŠTEV ZA SLOVENIJO

4. številka

V Ljubljani 15. aprila 1952

LIV. letnik

Vsebina

Leopold Stanek: Pomladno naročilo		
Stane Mihelič: Sodobni AŽ-panj (Nadaljevanje)	61	Mali kruhek:
Koloman Miholič: Akacija	62	Nekaj skušenj čebelarja osem-desetletnika. — Kako bomo izboljšali čebeljo pašo? — Ali so čebele res luksuz? — S čmrlji ni nič in s čebelami ni nič. — Prepozno! — Ali smo res vsi, ki čebelarimo, čebelarji. — Zaloga v decembru
C. L.: Moji doživljaji z maticami	66	
Pivčan: Zaostali ptič	68	
Josip Dolenc: Mesečna navodila	69	
Ing. Jože Rihar: Čebelarске opazovalnice v februarju	71	
Čebelarška posvetovalnica:	73	Naša organizacija:
Kakšno družino izberemo za rednika? Kako vpliva prisiljen odmor v zaleganju na organizem matice? Več jajčk v eni celici. Troti z rdečerjavimi očmi	74	Dopisi: Občni zbor čebelarškega društva Litija. — Čebelarško društvo v Slov. Konjicah. — Čebelarška družina Žalna. — Čebelarško društvo Novo mesto. — Čebelarška družina Stična
Na ovitku: Oglasi. Vestnik zveze		Priloga: Načrt sodobnega AŽ panja I.

Líst izhaja vsakega 15. v mescu. Izdaja ga »Zveza čebelarških društev v Ljubljani, Tyrševa cesta 21. tiska »Umetniški zavod za litografijo« v Ljubljani. Urejata ga in za uredništvo odgovarjata Stane Mihelič in Vlado Rojce. Tehnični urednik Josip Kobal. Letna naročnina za člane 300 din, za nečlane in inozemstvo 450 din, posamezna številka 35 din.

ČEBELARSKO DRUŠTVO CELJE

obvešča vse čebelarje, da prevzema voščine v prekuhanje. Posebno opozarja tiste, ki so jim v letošnji zimi čebele umrle in ki tega ne morejo sami storiti. Voščine morajo biti suhe, očiščene sledov griže in spravljene v primerno vrečo z naslovom lastnika. Satovja okuženih čebel društvo ne prevzema. Dolžnost čebelarja je, da tako satovje uniči ali pa skuha popolnoma ločeno od drugega, vosek pa prodaja v industrijske namene.

ČEBELARJI PREVAŽEVALCI, POZOR!

Čebelarško društvo Gorica s sedežem v Šempetru, poziva vse tiste čebelarje, ki nameravajo spomladi pripeljati čebele na akacijevu pašo v njegov okoliš, da vložijo do 25. aprila t. l. prošnjo za dovoljenje z navedbo kraja in gospodarja zemljišča.

Dovolilnice se bodo izdale le tistim čebelarjem, ki so lansko leto lojalno

preveč čebel; v tem primeru se bo skušalo dobiti drugo mesto. Poleg tega se mora društvo v prvi vrsti ozirati na domače čebelarje goratega predela, ki želijo izkoristiti to pašo. Verjetno vsem prosilecem ne bomo mogli pri najboljši volji ustreči. Brez dovolilnice ne sme nihče pripeljati čebel na pašo.

Sporočamo tudi, da bo akacije letos dosti manj, ker jo zelo sekajo in jo je poredica precej polomila. — Čebelarji izvršili svojo čebelarško dolžnost, in če niso na onem mestu nagrmadili larji, ne zanašajte se preveč na našo akacijo!

PRODAM

zaradi smrti svojega moža 8 kompletnih dunajčanov z dobro prezimljenimi družinami in štiri prazne panje. Vsi so v dobrem stanju. Čebele so bile jeseni pregledane in so zdrave. — Prodajam samo za gotovino, Voršič Marija, posestnica, Bučkovec, p. Mala Nedelja.

Leopold Stanek:

Pomladno naročilo

Čvet pri cvetu! Sivka, srečno pot!
Ko bi mogel v soncu poleteti
s tabo, da ljubezen bi med cveti
v skrivno mrežo spletal vsepovsod!

Pomni! varji se strupenih savi!
Cvetja živih barv zgolj ne ljubi,
tudi tihl, skromni cvet zasnuj —
poln omam je in dehtivih vabi!

Sodobni AŽ-panj

AŽ-panj sestoji iz oboda, ki je z matično rešetko predeljen v plodišče in medišče; spredaj zapira panj dvojna prednja končnica, zadaj pa vrata; plodišče in medišče zapirata zamreženi okenci.

Obod

Podnica (5)*, stropnica (5) in stranici (4) sestavljajo obod panja. Obod je iz 22 mm debelih, poskobljanih desk. Ker je obod globok 595 mm, bi težko našli zanj dovolj široke deske. Zaradi tega moramo sestaviti vsak del oboda iz več ožjih desk, s čimer dobimo potrebno širino. Še neposkobljane, kakih 26 mm debele in na primerno dolžino prirezane deske najprej spahnemo po tistih straneh kjer jih bomo kasneje zlepili in spojili z drugimi deskami. Ko smo jih spahnili, napravimo po sredi spahov z utornikom približno 6,5 mm široke in 10 mm globoke utore. V te utore porinemo ob lepljenju primerno debele in široke letve iz trdega lesa (6 in 7), zato da holje drže zlepjene deske skupaj. Tudi, če klej kasneje kdaj popusti, ne bo panj takoj zazijal, ker bo to preprečila ravno utorenjena letev. Vsekakor je za lepljenje lesa najboljši tako imenovani »mrzli klej«, ki ga raztopimo kar v mrzli vodi in ni za vlago tako občutljiv, če ga pa nimamo, se moramo zadovoljiti seveda z navadnim mizarskim klejem.

Posamezne deske, ki tako sestavljajo podnico, stropnico in stranici oboda, morajo biti pri vsakem delu različnih širin, ker bi se nam v nasprotnem primeru panj kasneje pri prenašanju preklal. Deli oboda bi namreč ne vezali dovolj trdno drug drugega.

Tako zlepjene dele poskobljamo na debelino 22 mm in na vseh straneh pravokotno prirežemo do določene dolžine in širine. Pri obeh stranicah napravimo od sprednjega roba na notranji strani po vsej dolžini 38 mm široko in kake 3 mm globoko zarezo, v katero se vleče notranja stena prednje panjske končnice in vmesni okvir, da tako bolj trdno spredaj zapirata panj.

V stropnico pa vrežemo 22 mm od sprednjega roba, na notranji strani po vsej dolžini 16 mm in kakih 5 mm globok utor, v katerega se vtopi kot podaljšek notranje stene prednje končnice zamrežen okvirček gornje line okenca v prednji panjski končnici, ki nam služi med vožnjo za ventilacijo. Seveda je potrebno, preden sestavimo obod, napraviti v njegovi notranjosti v stranice primerna ležišča za železne palice (grede). Več o tem kasneje.

Stranici, podnico in stropnico sestavimo v pravokoten obod lahko na več načinov:

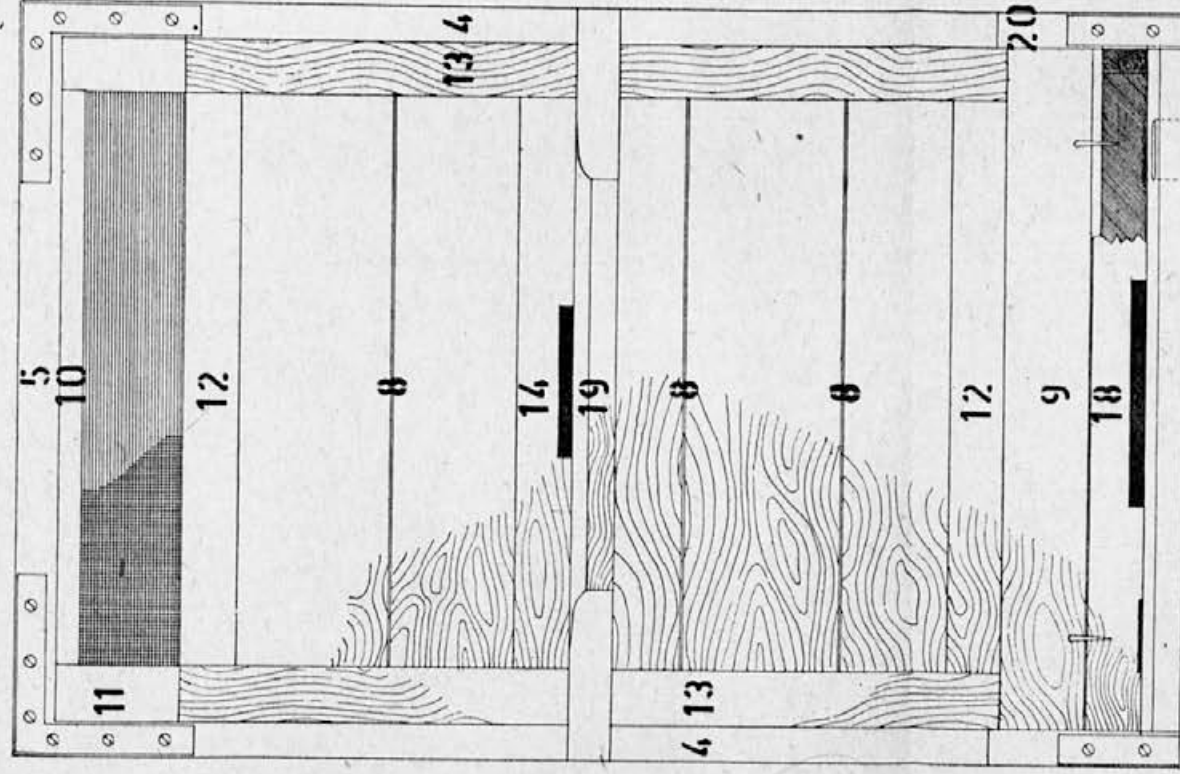
a) jih zbijemo preprosto kakor navaden zaboj, tako da sta stropnica in podnica pribiti na stranici in ne narobe. Za zbijanje enega panja potrebujemo $4 \times 7 = 28$ žebeljev mere 28×60 .

b) v podnico in stropnico vrežemo z utornikom na notranji strani, po vsej širini 15 mm proč od obeh robov 7 mm širok in 8 mm globok utor. Za te utore primerno prirežemo spodaj in zgoraj po vsej širini stranici in ju potisnemo, potem ko smo dele namazali na stičnih mestih s klejem, v utore. Kakor pod točko a) zbijemo tako sestavljen obod z 28 žebli iste dolžine in debeline. Tako sestavljene panje je prvi izdeloval v Ljubljani mizar Trink.

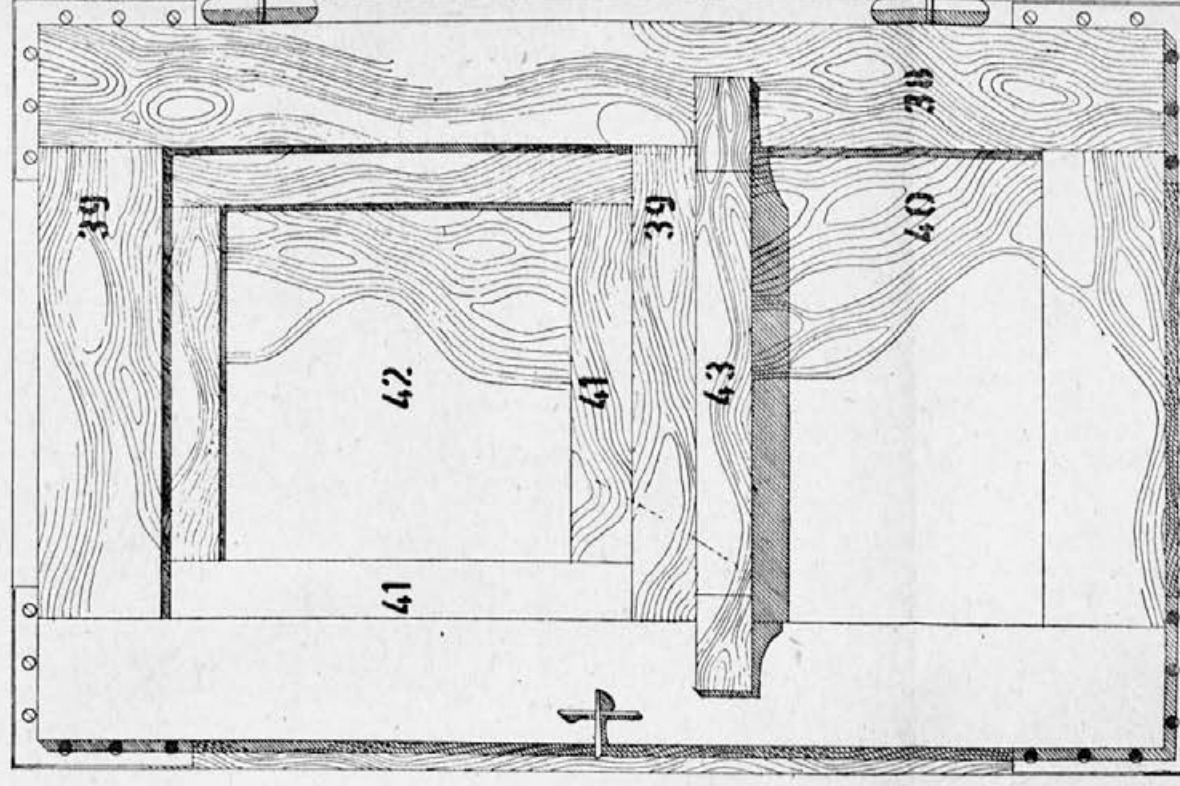
c) Na notranji strani stropnice in podnice ob tistih robovih, ki se stikajo s stranicama, napravimo 11 mm globoko in prav toliko široko pravokotno

* Številke v oklepaju kažejo posamezne dele na slikah.

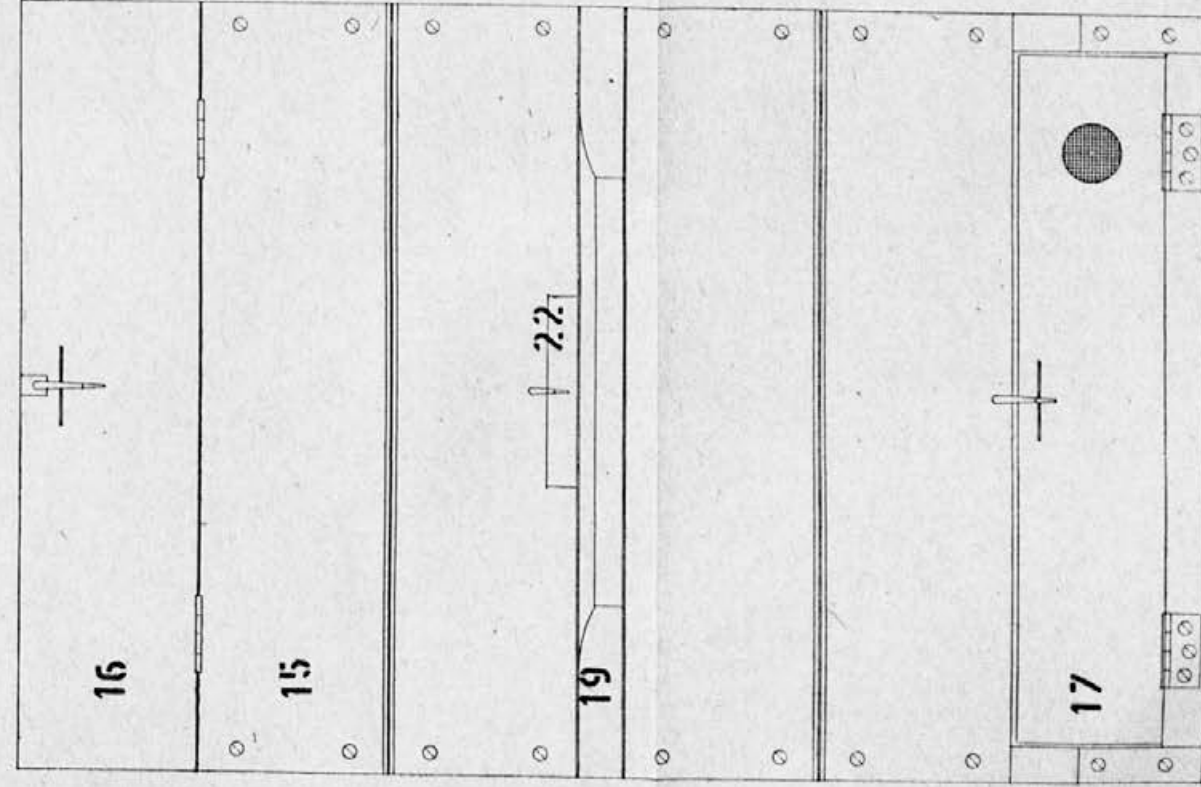
Načrt sodobnega AŽ-panja (I. priloga k članku „Sodobni AŽ-panj“)

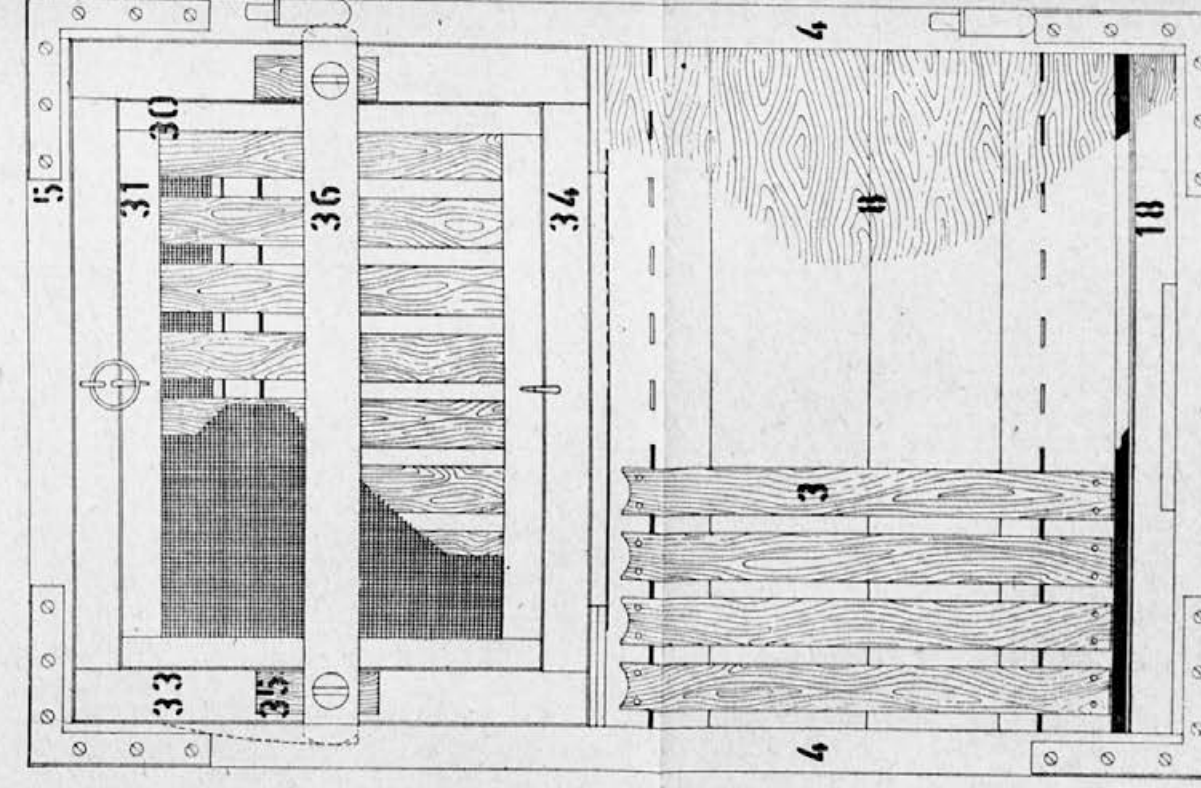
Slika 1: Prednja končnica AŽ-panja brez zunanjege opaža.

Slika 3: Vrata AŽ-panja.

Slika 2: Prednja končnica AŽ-panja z zunanjim opažem.

Slika 4: Odprt AŽ-panj z okencem v medišču.

Merilo 1 : 4

zarezo (Falz) po vsej dolžini. Prav tako zarezo iste globine in širine napravimo tudi na notranji strani spodnjega in zgornjega roba stranic. Pri sestavi oboda se tako stranici vležeta v zarezi v podnici in stropnici, stropnica in podnica pa v zarezo v stranicah. Tudi pri tem načinu sestavljanja oboda rabimo 28 žebeljev zgoraj navedene dimenzije.

č) Stranici na zgornjem in spodnjem koncu nazobčamo (scinkamo); nato napravimo ustrezajoče zobce še na podnici in stropnici. Ko zobe namažemo s klejem, sestavimo obod. Če kje klej ne drži dobro skupaj, zabijemo še žebelj.

Pri vsem tem delu je najvažneje, da delamo natančno po meri in da so obodi pravokotni. Prvo je potrebno zato, da bodo v panju vse razdalje pravilne in da nam bo opravljanje čebel lažje; drugo pa še zato, da bomo lahko v skladovnico zlagali panje tesno drugega poleg drugega.

Da bodo panji lažje obdržali pravokotno obliko, vdelamo na vse štiri ogle oboda zadaj in na gornja dva ogla spredaj železne kotnike, kakršne rabijo mizarji za okna. Še boljši pa so kotniki, ki so na zunanji strani pravokotno zapognjeni, ker varujejo zanesljiveje ogle panja, da se ne krušijo, obenem pa ščitijo zunanjo stran podnice, ki pri prevažanju največ trpi. Kotnike pritrdimo z vijaki dimenzij 27×20 mm. Za vsak navaden kotnik potrebujemo 6 vijakov, skupno 36; za posebne pa po 9, skupno 54 vijakov.

Notranja višina oboda meri pri AŽ-panju natančno 580 mm.

V višino je prostor v AŽ-panju razdeljen takole:

razdalja od dna do palic v plodišču	24 mm
premer okroglih palic v plodišču	7 mm
višina satnikov v plodišču	260 mm
razdalja med satniki in matično rešetko	7 mm
debelina okvira z matično rešetko	8 mm
premer palic v medišču	7 mm
višina satnikov v medišču	260 mm
razdalja med satniki in stropom	7 mm
<hr/>	
notranja višina panja	580 mm
debelina podnice in stropnice (2×22 mm)	44 mm

Zunanja višina panja, 624 mm

Kdor bi delal AŽ-panje iz debelejšega lesa, mora vedeti, da se zaradi tega notranje mere panja ne smejo prav nič spremeniti; spremenene se lahko samo zunanje mere.

Razdalja med satniki in stropom, ali med satniki in matično rešetko, prednjo notranjo steno panja in okenci je točno določena, zaradi tega **ne sme biti manjša od 5 in ne večja od 9 milimetrov**. V splošnem določajo v panjih povprečno razdaljo 7 milimetrov. Ugotovljeno je, da grade čebele najmanj mostičkov ali prizidkov iz voska in zadelavine, če je razdalja natančno 6 milimetrov.

Razdalja ne sme biti ožja od 5 mm, sicer jo čebele zadelajo z voskom ali smolo. Bajje je bil Langstroth tisti, ki je prvi ugotovil, kako velika mora biti ta razdalja, da je čebele ne »popravljajo«. S tem izumom je oče ameriškega čebelarstva na mah mojstrsko rešil vprašanje, ki je stoletja zaposlovalo čebelarjeve možgane, pravi A. I. Root.

Le razdalja od dna panja do satnikov v plodišču je lahko večja. Čebele te razdalje ne zazidajo, pač pa tu in tam napravijo na dnu panja majhne voščene kepice. Ker delajo take kepice tudi v panjih, pri katerih so n. pr. satniki oddaljeni od dna samo 9 mm, smatram, da to niso »mostički«, po katerih naj bi čebele lazile z dna panja med satnike in narobe. Ti voščeni kupčki so po mojem mnenju le stlačen odpadli vosek, včasih pa je z njim obdan tudi kak čebelam nevšečen predmet, ki ga niso mogle spraviti iz panja (smrtoglavčevi ostanki i. p.). Le ob izredno dobrih pašah grade čebele satje pod palicami v plodišču.

V AŽ-panju je razdalja med satniki in matično rešetko 7 mm, ravno toliko je med satniki v medišču in stropom, razdalja 8 mm je med satniki in prednjo steno v panju ter med satniki in okenci, ki zapirajo plodišče in medišče. Vzrokov, da pri AŽ-panju v vseh navedenih primerih nismo določili idealne razdalje, to je 6 mm, je več: 1. ker AŽ-panj opravljamo od zadaj in tako satnike lažje vlečemo iz panja; 2. ker je pločevinasta matična mreža pribita na spodnji strani okvira matične rešetke in s svojo debelino že tako zožuje razdaljo med matično rešetko in satniki v plodišču in 3. ker se satniki sčasoma vse bolj zajedajo med kvačice — zlasti še, če okenca pritrjujemo s prečno zapornico — in se s tem sama po sebi zmanjša razdalja med prednjo steno in satniki ter med okenci in satniki. Včasih se nam ta razdalja celo tako zoži, da taremo čebele, ko satnik porinemo do konca v panj in ko zapremo okence.

Iz vsega tega je razvidno, kako važno je, da smo natančni pri izdelavi panjev in satnikov, nadalje da pri žičenju satnikov s premočnim nategovanjem žice ne krivimo zgornje in spodnje satnikove letve. S tem namreč nehoti znižujemo višino satnika in povečujemo razdaljo med satniki in matično rešetko oziroma stropom. Posledica tega bi bila: čebele bi zadelale tako povečane razdalje.

Kljub vsemu pa se nam bo v živalnih panjih žal pogosto dogajalo, da bomo strli kako čebelo, zlasti še ko bomo vlekli prvi sat iz panja. To je tudi eden izmed načelnih argumentov vseh nasprotnikov tistih panjev, ki jih opravljamo od zadaj, proti takim panjem. Priznati moramo, da smo v tem primeru na slabšem kot tisti, ki opravljajo svoje panje od zgoraj.

Da znižamo število čebeljih žrtev na najmanjše, moramo, preden potegnemo prvi sat iz panja, sosednje satnike za nekaj milimetrov odmakniti od njega. Ko vlečemo prvi sat iz panja, ga seveda ne moremo nagniti ne na levo ne na desno, kar pa že lahko storimo pri drugem, tretjem in vsakem nadaljnjem satu. Najprej vsak naslednji sat, ki ga bomo vzeli iz panja, odmaknemo zadaj na desno ali na levo (kjer pač manjka sat, ki smo ga že kot prvega potegnili iz panja), nato ga potegnemo 2 cm nazaj proti sebi, da ga rešimo prednjih kvačic. Šele potem ga nagnemo za kakih 30° proti desni (levi) in ga po desnem (levem) robu spodnje satnikove letvice počasi vlečemo iz panja. Če ni pretežak, ga s samo desnico (levico) zadržimo, da nam ne omahne, ko ga vlečemo preko palice, sicer pa s prsti leve (desne) roke podpremo satnik spodaj.

Sat s čebelami vzamemo v roke tako, da ga primemo z desno roko za spodnji ogel, z levo pa za nasprotni zgornji ogel. Tako imamo pred očmi celotno ploskev sata na eni strani. Če hočemo pogledati še na drugo stran sata, ga zavrtimo po diagonalni osi od desne proti levi približno za 60° in sat z

obema rokama preprimemo tako, da ga z levo roko najprej primemo za nasprotni zgornji ogel, z desno pa nato za nasprotni spodnji ogel. Paziti moramo, da ga ne bomo preveč nagibali ali celo obračali po podolžni ali prečni osi, ker bi se nam lahko utrgal, padla bi nam lahko z njega matica, mlade čebele, pa tudi mlad med bi se cedil iz njega in vsipala obnožina. Tudi ko jih vlečemo iz panja ali potiskamo v panj, jih iz istih vzrokov ne smemo preveč nagibati.

Železne palice (grede), na katerih stoje satniki, so po 3 v plodišču in po 3 v medišču. Njih debelina (7 mm) je preračunana po teži, ki jo morajo nositi, so pa za 18 mm daljše, kot je širina panja, torej $360+18=378$ milimetrov, da se lahko vležejo v nalašč zanje izvrtana oziroma izdolbena ležišča v stranicah. V desni stranici znotraj so po 9 mm globoke luknjice s premerom 8 mm, v levi stranici pa navpični 8 mm široki in 70 mm dolgi žlebički, ki so v samem ležišču palice 9 mm globoki, navzgor pa se njih globlina krožno vse bolj manjša, dokler ne preide v ravnino ploskve stranice.

Železne palice v panju moremo torej vsak čas vzeti iz panja in položiti zopet nazaj. Da palice lažje drse po žlebičkih, ko jih jemljemo iz panja ali dajemo vanj, in ne grabijo lesa, jih moramo na koncih krožno opiliti. Biti morajo iz tršega železa, da so prožne in se ne krive, pocinkane, da ne rjave.

V kakšni višini morajo ležati v panju, sem navedel že spredaj, tu naj dodam le, da sta prvi palici (po ena v plodišču in medišču) oddaljeni od prednje notranje stene panja 40 mm, drugi dve 225 mm in tretji 400 mm.

Ležišča za premične palice v plodišču napravimo lahko še drugače in jih nam ni treba vdlati v stranici: Na notranji strani panja pri dnu pribijemo na stranici po globini panja 420 mm dolge, 55 mm visoke in 10 mm široke letve iz trdega lesa in vanje napravimo v primernih razdaljah polkrožna ležišča za premične grede. Palice morajo biti seveda v tem primeru le 560 mm dolge, kakor je panj znotraj širok.

V medišču lahko železne palice pritrdimo na okvir matične rešetke, kar je že l. 1918. predlagal A. Bukovec. V tem primeru niso potrebna posebna ležišča zanje. Palice pritrdimo v primernih razdaljah na okvir matične rešetke z majhnimi kvačicami ali pa z žebliji, če zato prevrtamo železne palice na obeh koncih in v sredi. Skozi te luknjice z žebliji pribijemo in tako pritrdimo palice na okvir matične rešetke.

Nekateri čebelarji se pritožujejo nad premičnimi palicami v plodišču, češ da jim ne držijo sipalnika. Res je to, toda temu se izognemo, če zunanjo palico v plodišču, ki drži sipalnik, zasilno močneje pritrdimo z dvema žebličkoma ali pa sipalnik na drug način pritrdimo k panju. Pa o tem drugje.

V prvotnem AŽ-panju so bile palice nepremično vdlane v stranice, kar pa je čebelarja močno oviralo pri delu, zlasti če je hotel vzeti iz panja matično rešetko i. p. Zato nikomur ne priporočam, da bi železne palice tako pritrjeval v panj.

Nasprotniki vsakega železja v panjih uporabljajo namesto železnih palic debelejša lesena ali pa kar lesena nosilca, položena na dno in na okvir matične rešetke. V tem primeru je treba seveda dimenzije panja prilagoditi, krmiljenje pod satniki v plodišču in čiščenje dna pa je skoro onemogočeno.

Naj bodo nosilci satnikov železni ali leseni, dejstvo je, da ob njih taremo čebele, ko vlečemo iz panja satnike oziroma jih dajemo v panj. Zato je bilo že več poskusov, kako bi se rešili palic. (Dalje prihodnjič.)

Akacija

V zgodnji mladosti sem imel večkrat priliko prisluskovati pogovorom očancev iz čebelarских vrst o izdatnem medenju drevesa, znanega pri nas pod imenom akacija. V slovenskih strokovnih knjigah jo najdemo pod imenom nepravna akacija ali robinija (*Robinia pseudoacacia*). Kot čebelar sem se začel podrobno zanimati za vrednost čebelje paše, ki jo nudi ta rastlina, ter želim v nekaj vrstah opisati njeno gospodarsko korist.

V Evropo so akacijo prinesli v začetku 17. stoletja iz vzhodnih pokrajin ameriških Združenih držav. Kmalu se je razširila v Franciji in v Nemčiji. K nam v Prekmurje so jo prinesli z Madžarskega graščaki ter z njo krasili svoje parke in drevorede. V njih še danes najdemo zelo stara drevesa. Zaradi hitre rasti so jo začeli ljudje saditi povsod in sedaj je je čedalje več po prekmurskih gozdovih. Medtem ko je še pred desetletji samevala v parkih in rasla v drevoredih nekdanjih veleposestnikov in graščakov, sestavlja danes že kar lepe gozdiče v nižinskih krajih Prekmurja.

Akacija potrebuje rahlo, toplo, precej globoko in hranilnih snovi bogato zemljo. Prav dobro uspeva v peščeni ilovici ali v nevezanem pesku. Zaradi tega jo uporabljajo za kultiviranje prodnatih tal na področjih naših rek in potokov, kjer dobro kljubuje pomladanskim in jesenskim poplavam, medtem ko v ilovici in v tleh z visoko talno vodo le slabo ali sploh ne uspeva. V taki zemlji navadno shirajo akacijevi nasadi zaradi raka na deblu. Izborno se počuti akacija zlasti tam, kjer raste pravi kostanj in vinska trta (področje Lendave). Južna lega ji bolj ugaja kakor severna in severovzhodna. Tu pač ni toliko izpostavljena poznim mrazom (ledenj možje), ki uničijo njene poganjke že v kalí. Sicer akacija tudi po pozebi požene iz štorov in korenin, vendar ti pozni poganjki navadno naslednje leto znova pozebejo, ker še niso dovolj oleseneli. Glede padavin nima akacija velikih zahtev. Dobro prenaša tudi sušo in sončno pripeko. Svetlobe na splošno precej potrebuje, ne ljubi pa sence ne od zgoraj ne od strani. Zaradi nagle rasti porabi mnogo hranilnih snovi ter kmalu izčrpa zemljo. Sama jo z odpadlim listjem le slabo

gnoji, ker je njena krošnja redka. Pri prehranjevanju so ji v močno oporo posebne bakterije, ki se vgnezdijo na njenih koreninah in napravijo tam majhne gomolje. Te bakterije pridobivajo iz zraka, ki je v prsti, dušik, ko odmrjejo, pa se okoristi z dušičnatimi spojinami akacije.

Akacija požene korenine najprej v globino in šele pozneje razvije tudi stranske korenine. Te se razprostirajo daleč od debla in bujno odganjajo, posebno če je bil panj poškodovan ali celo izkopan. S temi odganjki najceneje obnavljamo nizek akacijev gozd. Z njimi se akacijevi nasadi širijo ter zavzemajo vedno večje in nove površine. Seme rodi akacija vsako leto razen v letih, ko pozni mrazovi uničijo cvetne popke. Kalivost semena je 75 procentna in traja dve leti.

Akacija raste v rani mladosti najhitreje od vseh domačih vrst drevja. Višinsko priraščanje se konča s 50. letom, ko doseže pri nas tudi do 20 m višine. Povprečno zraste na dobrih tleh v nizkem akacijevem gozdu na 1 ha do 10 kub. m lesene gmote na leto. Takega prirastka ne doseže pri nas med listavci nobeno drevo. Debla imajo v 50 let starem akacijevem nizkem gozdu v prsni višini preko 20 cm premera. Akacijev les ima veliko tehnično vrednost (kolarski les, jamski les, vinogradniško kolje itd.). Tudi kot drva ga zelo cenijo. Pri nas v Prekmurju cenijo akacijeva in bukova drva približno enako. Akacijev gozd prinaša že po petih letih, če ga gojimo kot nizek gozd, lep dohodek. Les kupujejo zlasti vinogradniki za kolje. Razen tega bujno raste v čistih akacijevih gozdovih tudi trava, ki nudi lastnikom postranski dohodek.

Akacija cvete v drugi polovici maja, cvetenje pa se lahko zavleče celo v prvo tretjino junija. Doba cvetenja je odvisna predvsem od zgodnje ali pozne pomladi. Cveti akacije so združeni v socvetja, ki imajo obliko rahlo visečega grozda, so bele barve in metuljastega sestava. Čašo tvori pet zraslih zelenih listov, venec pa pet prostih belih lističev. V cevi, skozi katero prodirajo prašniki, se izloča medecina. Ko čebela išče in nabira medecino, pobere z dlačicami, ki jih ima po telesu, tudi cvetni prah s prašnikov in s tem posreduje opravevanje drugih cvetov.

Glede izločanja medecine je akacija na prvem mestu. Potrebna ji je le zadostna toplota zraka, med cvetenjem čim manj padavin in vetrovnih dni. Izločanje nektarja traja pri vsakem cvetu po več dni, medenje pa se postopoma dviga ter doseže v zadnji tretjini cvetne dobe najvišjo stopnjo. Izločanje nektarja tudi ni vezano na krajevne ekološke prilike (podnebje, zemlja, lega itd.), le vreme mora biti ugodno, noči hladnejše, dnevi toplejši. Cvetje starejših dreves, ki rastejo posamič ter jih okrog in okrog obdaja sončna svetloba, izloča več nektarja kakor cvetje pregošnih mladih nasadov. Med, ki ga naberejo čebele na cvetju akacije, je slabo dišeč, svetlorumene barve, prozoren, dobrega okusa in zelo zdravilen. Če je med cvetenjem akacije ugodno vreme, naberejo čebele v močnih panjih lepo količino medu.

Zaradi preprostega pomlajevanja akacijevnega gozda, zaradi vsestranske uporabnosti akacijevnega lesa in zaradi izdatne čebelje paše posebno priporočam to drevo čebelarjem-kmetovalcem, predvsem pa Kmečkim delovnim zadrugam, ki se ukvarjajo z vinogradništvom in čebelarstvom. Z njo naj zasade zemljišča, ki se ne dajo izkoristiti v druge namene. Dohodek, ki ga v kratkem času prinese to drevo, bo vsakega prijetno iznenadil.

Moji doživljaji z maticami

Panj št. 11 mi je delal lani največ skrbi in mi nudil največ priložnosti za opazovanje. Ker bodo morda ta opazovanja zanimala tudi druge čebelarje, objavljam nekaj zapiskov iz svojega čebelarskega dnevnika.

Dne 5. maja: Matica je iz leta 1948, torej stara dovolj, da jo čebele izmenjajo. Kar sem pričakoval, se je uresničilo. Čebele prelegajo; v panju sem našel več lepih matičnikov.

Dne 13. maja: Prijatelj čebelar me je opozoril, da najlaže naredimo roj, če uporabimo matičnike iz panja, ki prelega. Zato sem družino razdelil v dve skupini. Nekaj satov z matičniki sem pustil v panju, staro matico in nekaj satov z matičniki pa sem prenesel v drug prazen panj. Tukaj so čebele kmalu podrle matičnike, čez kakih 8 dni pa so nastavile nove matičnike, znamenje, da stara matica ni več sposobna zalegati.

Dne 21. maja: Mlada matica je izležena. Je velika, lepa in živahna, stara le nekaj dni. Žal jo najdem kot nalašč na satu, na katerem je lep zaprt matičnik, edini, ki ga čebele še niso uničile, potem ko se je matica izlegla. Morda so hotele čebele videti, kaj se bo zgodilo z mlado matico. Pri preleganju se večkrat zgodi, da pustite siro toliko časa živeti, dokler ne začne mlada zalegati. Pohlep po novi družinici me zapelje v neprevidnost. Namesto, da bi ta sat z matico dal nazaj v panj in ga odstranil tedaj, ko bi ne bilo matice na njem, poskušam matico prijeti in jo vrniti v panj. Sat sicer držim tik ob ostalih satih zadaj, toda matica se izvije izpod prstov, zleti na sate, bega sem ter tja, potem pa odleti brneč v krasnem »altu« in sede na notranjo stran strehe. Hitro pomolim sat tik pod matico, pa se nekaj časa noče pridružiti čebelam. Ko je le zlezla med čebele, hočem sat vrniti v panj, matica se spet dvigne, zabrni in utihne. Ves potrj jo iščem na satu, po čebelnjaku in zunaj njega, toda brez uspeha! Jezen sam nase zapišem: nikdar in pod nobenim pogojem ne prijemlji mlade nesprašene matice.

Dne 2. maja: Matica je v panju! Najbrž je s sata zletela od zadaj naravnost v panj.

Dne 31. maja: Matica je začela zalegati.

Dne 5. junija: Matica zalega samo na enem satu v sredini gnezda. Ta sat je ves zaležen, dočim druge matice zalegajo v obliki krogle, ki vedno bolj narašča. Čuden pojav!

Dne 11. junija: Zaležen je sat desno od prvega, toda bolj v sredini in zadaj na obeh straneh, torej ne spredaj kot navadno. S strahom pa opazim, da je zalega na prvem satu skoro do polovice grbasta in da je v celicah po več jajčec. Matici vedno nekaj visi iz zadka, nekaj, kar je podobno belim nitkam. Mislim, da so to jajčeca, saj jih matica kar razsipa po satih. Star čebelar mi je dejal, da se je morala matica hudo razburiti ali se celo sprjeti z drugo matico. Iz previdnosti sem mu seveda zamolčal, kako se je revica razburila, ko sem jo lovil po satih. Mogoče je res, da je bila matica ob prahi, ki je sledila nekaj dni po tem lovu, razburjena in da troj ni mogel v redu opraviti svoje naloge. Zadek je bil videti skrivljen in otekel. Zato sem matico prenesel v drug panj. Ker pa se tudi tukaj ni poboljšala, sem jo uničil.

V panj števil. 11 sem dal iz panja, v katerem je bila stara matica, nekaj satov z matičniki, ker so tam, kakor sem omenil, čebele znova prelegale.

Tri dni potem, ko sem odstranil iz panja štev. 11 mlado, pokvarjeno matico, so čebele začele drgniti pročelje panja, medtem ko tega drgnjenja in skobljanja drugod nisem opazil. Sklepal sem: čebele so postale zaradi neprestanih motenj nevoljne, zmanjkalo jim je dela, pa se morajo z nečim ukvarjati. Toda počakajmo! Ko bo spet matica v panju, ko bo z mladim zarodom dela na pretek, bodo s tem gotovo prenehale. Ali pa hočejo morda osnažiti pročelje, da bo lepša hiša za mlado kraljico? To skobljanje traja več dni; vedno je zaposlenih pri tem do 150 čebel, ki v neenakomernem ritmu porivajo svoja telesa naprej in nazaj, drgnejo in snažijo. Nekdo mi je razlagal, da hočejo čebele s tem pokazati, da nečesa potrebujejo, morda celuloze. Toda čistile so samo barvo, celulozo bi lahko dobile v panju, kjer ni prebarvan.

Dne 26. junija: Dva matičnika sta pokrita, po mojem računu se bo matica izlegla v dveh dneh. Spet me moti nekaj, da bi en matičnik izrezal in z njim napravil novo družino; toda strah pred nevarnostjo, da bi jo polomil kakor pri prejšnjem panju, me obvlada, da to opustim in zapišem: miruj in ne dregaj venomer v panj! Počakaj do 9. julija, ko bo matica verjetno začela zalegati!

Dne 7. julija: Čebele ne drgnejo več v tako velikem številu. Na delu jih je kvečjemu še kakih trideset. Gotovo je matica že začela zalegati. Zato panj pregledam in se prepričam, da se nisem motil. Enodnevna zalega je bila na dveh satih. Razporejena je bila torej drugače kakor pri njeni prednici. Matica je lepa in velika. Mir vsaj deset dni!

Dne 11. julija: Čebele več ne drgnejo, delo v panju narašča, brezposelnost pojenjuje, ličinke hočejo jesti.

Dne 13. julija: Zjutraj drgne še kakih deset čebel. Niso se še zavedle novega položaja. Čez dan pa drgnjenje preneha.

Dne 15. julija: Drgnjenje je popolnoma prenehalo. Zdi se, da delavke nimajo v panju prave zaposlitve.

Dne 19. julija Ob pregledu sem našel popolnoma normalno zaleženih pet satov. Panj štev. 11 se je umiril in začel z rednim življenjem, čeprav nekoliko pozno. Zdaj pa mir do jeseni! Čebele si že urejajo zimsko gnezdo!

Pivčan:

Zaostali ptič

Že precej časa je minulo, odkar so se oglasili nekateri dopisniki in povedali svoje mnenje o članku urednika Rojca, ki ga je bil priobčil leta 1949 v 7./8. številu. »Slovenskega čebelarja« pod naslovom »Ali prav predstavljamo«. Prihajam s svojimi pripombami k temu članku dokaj pozno kot zaostali ptič.

Članek je zelo pomemben. Slovenski čebelarji moramo biti hvaležni tov. Rojeu, da nam je z jasnimi ugotovitvami pokazal pravi način prestavljanja in s tem preusmeril naše delo. Njegovo navodilo, ki bi ga moral čebelar napisati na vrata panja, da bi ga imel vedno pred očmi, se glasi: »Ob prestavljanju je treba pri matici pustiti pokrito oziroma polegajočo se zalego, nikakor pa ne odprte.«

Meni je bil omenjeni članek veselo razodetje. Tako se bom zdaj, kadar bo prišel čas prestavljanja, napolnil k svojim čebelam res kot pravi oče z zavestjo, da bo z novim načinom prestavljanja znatno omiljena zmeda med čebelami.

Po vsakem prestavljanju po prejšnjem načinu je bila v panjih pravcata revolucija. Zavedal sem se, da sem čebelam s tem napravil nekaj hudega, pa sem jih v duhu tolažil: »Potrpite, prijateljice, to pač mora biti, a bo kmalu bolje!«

V članku trdi tov. Rojec popolnoma pravilno, da je bila matica po starem načinu prestavljanja oropana »svojega dvora« in je zato nemirno iskala dohod, po katerem bi se lahko združila s strežnicami v medišču. Tudi tov. Gosposvet-ski popisuje v 9./10. številu »Slovenskega čebelarja« nered in anarhijo, ki nastane v panju po starem načinu prestavljanja. Gnezdo, o katerem bi moralo veljati zlato pravilo »noli me tangere — ne dotikaj se me!« je raztrgano in s tem ves red v panju postavljen na glavo. Zato prestavljanje sploh odklanja in priporoča nastavljanje, medtem ko se tov. Rojec zavzema za postopno prestavljanje. In to bi šlo. Čebelam bi bila prihranjena dva občutna udarca. Prvič bi matica ohranila svoje »guvernante« in nemoteno nadaljevala z delom, drugič bi s postopnim prestavljanjem obvarovali jedro gnezda pred razdoron, ker bi v tem primeru kazalo prestavljati v medišče bolj stranske sate gnezda.

S sosedom čebelarjem sva preučila oba članka, in sicer članek tov. Rojca o prestavljanju in članek tov. Gosposvetkega o nastavljanju. Dogovorila sva se, da bo sosed leta 1950. in 1951. prestavil v medišče samo sate z odprto zalogo ter po možnosti jemal iz plodišča zgolj krajne sate. Gnezdo bi tako ostalo kolikor toliko nedotaknjeno. Jaz pa sem sklenil, da bom prestavil iz plodišča v medišče samo dva krajna sata ter na njuno mesto dal satnici. Imel sem namen prestavljati postopoma, a tega nisem storil. Ostalo je pri nastavljenih satih.

Kakšen je bil uspeh? Morda je prav, ako najprej na kratko omenim pašne razmere na Pivki v postojnskem okraju. Glavna paša je pri nas po travnikih. Lipe je malo, ajde sploh ni. Med prestavljanjem in v začetku glavne paše je majhen časovni presledek. (Lani so bili že sredi junija skoro vsi travniki pokošeni.) Potem se prične paberkovanje po otavi, ako je suša ne vzame. Moj sosed je imel pri svojem zmernem prestavljanju leta 1950 nekaj rojev, v letu 1951. prav tako. Ima dvakrat toliko čebeljih družin kot jaz. Jaz sem obe leti sate nastavljal, pa nisem pri svojih desetih družinah imel v letu 1950. nobenega roja, leta 1951. pa enega.

Donos je bil pri obeh po priliki isti, čeprav so bile moje družine spomladi nekoliko krepkejše in ima moj čebelnjak ugodnejšo lego. Glede na moč družin bi bil moral biti uspeh pri sosedu slabši, bil pa je isti kot pri meni.

Tov. Rojec načelno odklanja nastavljanje, iz dopisa pa je razvidno, da ga v nekaterih okoliščinah dopušča. V bistvu je prestavljanje po navodilih tov. Rojca gotovo pravilno, kakor pa skušnja kaže, ima tudi praksa tov. Gosposvetkega svoj pomen. Tov. Gosposvetkemu štejem v dobro tudi to, da je obračunal s »komoditeto«, ki so jo hoteli nekateri podtikati čebelarjem-nastavljalcem.

Vsekakor si je tov. Rojec s svojo ugotovitvijo postavil lep spomenik. Kar nam je povedal, bo v prid čebelam in čebelarjem. Vsak čebelar pa bo budno pazil na pašne prilike in bo po njih uravnaval svoja opravila v panjih.

Dopis ima naslov: Zaostali ptič. Dopis se je res pojavil v »Slov. čebelarju« kot nekak zaostali ptič. To pa zato, ker sem želel zvedeti, kaj bo pokazala skušnja. Vendar pa ti dve leti preizkušnje nista odločilni, ker sta bili obe izredni.

Mesečna navodila

Ko to pišem, je prvi pomladanski dan. Narava se zbuja k novemu življenju. Slišim že ščinkavce, kose in siničke, ki nam oznanjajo pomlad. Vidimo že prve cvetlice; toda redke so še, saj pokriva precejšen del zemlje še snežena plast.

Ker je toplota v zadnji tretjini marca narasla in je večina dni sončna, čebele živahno izletavajo in prinašajo obnožino in vodo. Kjer so cvetele vrbe in resje, so nabirale tudi medecino. Zalega se množi od dne do dne. Družine se lepo razvijajo. Če bo še v aprilu ugodno vreme, bodo čebele dobro izkoristile pašo na poznih vrbah, na javoru, borovnici in češnji kakor tudi na drugih spomladanskih cvetlicah. Od srede aprila bodo družine že podsedale. Čebele se bodo začele kazati že za okencem. Treba bo misliti na razširjenje plodišča. Za onega, ki še ni opravil spomladanskega pregleda, je sedaj skrajni čas, da to stori. Upošteva naj pri pregledovanju navodila, ki so bila napisana že v prejšnjih člankih.

Sedaj je čas, da temeljito pregledamo tiste čebelje družine, ki o njih domnevamo, da niso v redu, bodisi da so slabotne, bodisi da jim primanjkuje hrane. Najprej preglejmo vse slabiče in ugotovimo, zakaj se povoljno ne razvijajo. Če je zalega v redu in ima družina dovolj živeža, pa je kljub temu slaba, je najbolje, da poiščemo matico in jo uničimo, družino pa združimo s kakim sošednjim močnejšim panjem. Če je pa osiroteli panj še dovolj živalen, mu dodajmo rezervno družinico z dobro matico ali pa dva sata zalege iz močnega plemenjaka, ki ima matico z dobrimi lastnostmi. Na enem satu naj bo zalega pokrita, na drugem pa poleg pokrite še nepokrita z mladimi žrkami in nekaj jajčeci, da si panj izpodredi novo matico.

Družinam, ki nimajo dovolj hrane, moramo brezpogojno dodati razredčen med ali pa odkrit meden sat. Nobena družina ne sme niti en dan ostati brez živeža. To bi se kasneje zelo maščevalo. Skrbimo vestno, da ostane razvoj čebel na višku. **Pomnimo, da morejo izkoristiti spomladansko ali kakršno koli drugo čebeljo pašo samo močne družine.** Upoštevajmo, da potrebuje čebela od jajčeca 40 dni, preden zleti na pašo.

Močnih panjev, ki dobro napredujejo in živahno izletavajo, ni treba razkopavati in pregledovati, ker nam že njih razvoj kaže, da so v redu. Pazimo le, da imajo dovolj hrane.

Proti koncu meseca utegnejo biti čebelje družine že na višku razvoja. Takim le malo škoduje, če jim odvzamemo kak sat s pokrito zalego in ga dodamo družini, ki sicer dobro napreduje, pa vendar ni še na višku. Pazimo, da s satom ne prenesemo matice. To delo moramo opraviti, kadar panji živahno izletavajo in so stare čebele na paši.

V aprilu moramo paziti na črve v panjih in na rezervno satje. Skrbeti moramo, da je dno v panju vedno čisto. Satje v shrambi večkrat preglejmo! Kjer najdemo na satu prepredene celice, poiščimo pod zapredki črva in ga uničimo! Dobro je, če satje zažveplamo, naslednji dan pa omaro prezračimo. Če so v omari poleg praznih tudi medeni sati, jih moramo pred žveplanjem odstraniti.

V zadnji tretjini meseca odpremo močnim panjem medišče in postavimo vanj prazne sate, da jih čebele zasedejo, očistijo in varujejo pred škodljivo večšo. To pa smemo storiti le pri res močnih panjih, kjer so čebele zasedle

vse ulice med sati in že podsedajo. Okenca in žrela v mediščih morajo biti skrbno zapažena, da ni nikjer prepaha.

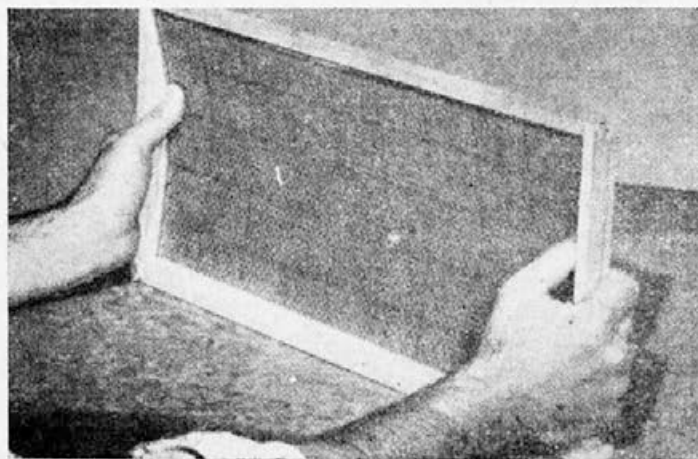
Najmočnejši činitelji dobrega razvoja so spomladi pri čebelah toplota, mir in zadoštna hrana, slab činitelj pa je preradoveden in preskop čebelar.

Sedaj moramo do najmanjših podrobnosti premisliti, kako bomo razširjali čebelje družine, da bomo dosegli najboljši uspeh. Odločiti se moramo, ali bomo čebelarili na roje ali na med ali pa mešano. V današnjih prilikah bi svetovali mešano čebelarjenje. Kdor ima več čebeljih družin, naj pusti močne rojiti, da bo imel zgodnje roje, ki jih bo lahko prodal, pri ostalih naj preprečuje rojenje in prestavlja, da bo ob ugodni letini pridelal nekaj medu.

Če bo lepa in ugodna pomlad, se bodo čebelje družine proti koncu aprila in v začetku maja tako razvile, da jih bo treba prestavljati. Če bi hoteli o pravilnem načinu prestavljanja podrobno razpravljati, bi bila naša navodila preobširna. Vendar pa si mora biti vsak čebelar glede prestavljanja popolnoma na jasnem. Opozarjamo tu na članek »Ob 55 letnici prestavljanja«, ki ga je priobčil Čebelarški zbornik leta 1944. Preberite tudi članek urednika tov. Rojca v »Slovenskem čebelarju« leta 1949: »Ali prav prestavljamo?« Pomembni so nadalje članki »Prestavljanje, nastavljanje in preprečevanje rojenja«, »Ali je prestavljanje res potrebno?« in »Ali prav prestavljamo?«, ki jih je priobčil naš list leta 1951. Kdor bo temeljito preučil navedene članke, bo gotovo pravilno postopal pri razširjanju plodišča.

Preglejmo še enkrat vse čebelarstvo orodje, da bo v redu in na svojem mestu, kadar ga bomo potrebovali. Vsi panji naj bodo pripravljene za vsaditev rojev. Preskrbite si pravočasno letvice za okvirčke, zbijte in zažičite jih ter opremite s satnicami. Preden to storite, segrejte satnice na soncu ali nad toplim štedilnikom, da se nekoliko raztegnejo, ker bi se drugače gubale in veržile. Upoševajte pri tem delu Miheličeve napotke! Tudi na napajališče ne smete pozabiti.

Sedaj je čas, da posvetimo nekoliko dela izboljšanju čebelje paše. Posejmo goličave z dvoletno medeno deteljo! Zasajajmo vrbe, japonsko soforo, akacijo, pravi kostanj in druge medovite rastline! Trud bodo čebele stotero povrnilo, če ne nam starejšim čebelarjem, pa našemu naraščaju.

Satnica, ki je ni treba zažičevati, ker vtrje žico vanjo že stroj med njeno izdelavo. Satnico prepleta žica nazkriž v dokaj ozkih petljah. Zato je njena odpornost mnogo večja kakor na običajen način zažičene satnice. (Po American Bee Journal 1951./12.)

Čebelarske opazovalnice v februarju

Dolgo nam bo ostal letošnji februar v spominu predvsem zato, ker je 15. do 15. februarja nametlo na že debelo staro podlago še nad meter novega snega. Na Tolminskem, kjer so napravili snežni plazovi gumno škodo tudi čebelarjem, in v nekaterih krajih na Gorenjskem je bilo sredi februarja nad dva metra, v Ljubljani 169 cm, v Halozah in Slov. goricah okrog 70—80 cm, v Prekmurju 65 cm, na Goriškem 15 cm snega, v Istri so pa bili istočasno lepi sončni dnevi in so čebele prinašale obnožino z rožmarina in mandljev.

Med 22. in 24. II. je bilo splošno trebljenje. Čebele so ga komaj pričakale. V mnogih krajih je zagospodarila griža in terjala precejšnje žrtve. Na dnu panjev je bilo mnogo mrtvic. Nekateri opazovalci poročajo, da so se čebelarjem zadržale družine zato, ker so mrtvice zatrpale žrela panjev (okrog Novega mesta). Zaradi griže je padlo nekaj družin opazovalcu v Št. Juriju. O pojavih griže poročajo opazovalnice v Livoldu, Mariboru, Mali Nedelji in Dražgošah. Opazovalnici Pristava, Mala Nedelja poročata, da je v njihovem okolišu precej družin tudi pomrlo, opazovalec s Pristave govori o katastrofi.

Opazovalnice v februarju	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Sred. mes. toplina	Dnevi		Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	
	mesečni tretjini/dkg							
Breg — Tržič	10	—	30	-40	3,1	7	—	83
Virmaše	35	35	50	-110	-1,4	12	—	166
Preddvor	40	30	85	-155	-3,2	10	—	92
Dražgoše	10	30	180	-220	-3,4	2	—	88
Tinjan	20	20	30	-70	—	15	—	156
Moščen. Draga	20	60	60	-120	5,1	16	—	136
Renče	20	20	30	-70	6,4	10	—	143
Verd	—	—	—	—	—	—	—	—
Brest	—	—	—	—	—	—	—	—
Žerovnica	30	15	45	-90	-3,2	—	—	139
Livold	30	10	40	-80	-2,2	6	—	153
Ponoviče	40	45	50	-135	—	6	—	38
Krka	—	—	—	—	—	—	—	—
Dob ob Mirni	—	—	—	—	—	—	—	—
Novo mesto	50	20	60	-130	-0,6	7	—	125
Novo mesto - Grm	20	35	35	-90	2,6	9	—	—
Dragatuš	—	—	—	—	—	—	—	—
Črmošnjice	—	—	—	—	—	—	—	—
Dobova	—	—	—	-124	—	3	—	—
Št. Jurij pri Celju	10	—	—	-10	+0,3	11	—	101
Selnica ob Dravi	30	40	50	-120	-0,8	5	—	136
Maribor	—	—	25	-25	+8,9	17	—	—
Donačka gora	—	—	—	—	-1,4	4	—	33
S. Lovrenc n. D. p.	40	30	45	-115	-2,3	2	—	118
Mala Nedelja	30	45	40	-115	0,1	6	—	124
Cezanjevci	40	—	50	-90	—	2	—	39
Pristava	55	30	85	-170	—	12	—	77
Prosenjakovci	40	20	20	-80	-0,1	5	—	91
D. Lendava	30	25	30	-85	1,6	1	—	74
Povprečki	—	—	—	-102	-0,4	7	—	106

ČEBELARSKA POSVETOVALNICA

Zaradi pomanjkanja prostora smo morali s »Čebelarstvo posvetovalnico«, ki je vzbujala pred leti mnogo pozornosti, prenehati. Danes objavljamo zopet nekaj vprašanj in s tem znova otvarjamo ta zanimivi koticček v našem glasilu. Zelja uredništva je, da bi prejeli na posamezna vprašanja čim več odgovorov, da bi zopet vzplamtele v tem delu lista živahne debate, ki bi pomagale razjasniti marsikatero nedognanost iz čebelarске prakse. Ker pa moramo s prostorom še vedno štediti, prosimo čitatelje, naj bodo v odgovorih sicer izčrpni, vendar kratki, a da bo vladala v koticčku res prava živahnost, naj nam pošljejo tudi nova vprašanja. Odgovore in vprašanja bomo primerno honorirali.

1. Kakšno družino izberemo za rednika? Prof. Josip Verbič piše v svoji knjigi »Vzreajmo najboljše čebele« na 114. strani: »Rednik more biti poljubna, a vsekakor močna čebelja družina. Ni potrebno, da bi se odlikovala s pridnostjo in drugimi dobrimi svojstvi, sme biti nečiste pasme ali razburljiva, ker nobenega svojih svojstev ne more prenesti na podtaknjeno matično zalego...«

Prav tako je govoril prof. Rojce na lanskem tečaju za vzrejo matice.

Inž. Rihar pa pravi v svojem članku »Uvedimo odbiranje v vsa naša čebelarstva«, objavljenem v lanskem »Slovenskem čebelarju« št. 7/8 na 147. strani: »Za rednika uporabimo enega izmed odbranih plemenjakov, ker tudi rednik vpliva na lastnosti bodočih matice in čebel.«

Kdo ima sedaj prav? Ali preidejo rednikove lastnosti na podtaknjeno matično zalego ali ne?

F. R., Ljubljana.

2. Kako vpliva prisiljen odmor v zaleganju na organizem matice? Tihomir R. Jevtič piše v svojem članku »Shranjevanje sprasjenih matice« v št. 7/8 lanskega »Slovenskega čebelarja«, da shrani po končani vzreji matice (ki se konča, recimo, najkasneje ob koncu julija), oprasene matice, ki so že zalegale v plemenilnikih, v

posebnih matičnicah, pokritih namesto z mrežo z matično rešetko, da jih morejo čebele pitati; da drži tako oprasene matice zaprte do tri ali še več mesecev v panju, kjer jih čebele hranijo, da tako velik presledek v zaleganju maticam prav nič ne škoduje.

Res, da preneha matica zalegati v brezpašnem času, vendar ne traja ta odmor nikdar tri mesece. Prepričan sem, da mora tak prisiljen počitek škodljivo vplivati na organizem matice. Rad bi slišal še druga mnenja.

F. R., Ljubljana.

3. Več jajčk v eni celici. Lani mi je leto dni stara matica v nekem panju (št. 13) pri dokaj lepi družini do 20. aprila zalegala le na dveh satih. Ker je družina oslabela, sem ji začel od takrat naprej dodajati sate z zrelo in mlado zalego iz drugih panjev; vsega sem ji dal 6 satov. 25. maja sem opazil na drugem satu z desne po pet in več jajčk v celicah; v ostalih satih tega ni bilo. Ugotovil sem to potem še večkrat in se tako prepričal, da **zalega matica le na enem satu**, na druge pa ne prihaja. Zato sem matico prestavil v prašilček, radoveden ali bo tam tudi tako zalegala. Nič se ni poboljšala in sem jo zato odstranil. Pripominjam, da je bila na pogled popolnoma zdrava, hitra, ni imela morda pohabljenih nog. Kako naj si to razlagam?

S. R., Ljubljana.

4. Troti z rdečerjavimi očmi. Pred tremi leti me je naprosil neki čebelar, ki je imel čebele v Istri na paši, naj mu jih pregledam. Kako sem se začudil, oziroma kar nekam groza me je bilo, ko sem v nekem panju zagledal na satu trote z rdečerjavimi očmi. Kar mrgolelo jih je. Našel sem potem še nekaj takih panjev. Svoj živ dan nisem videl kaj takega, pa vendar čebelarim že 30 let. Izpraševal sem o tem pojavu starejše, izkušene čebelarje, a mi ga nobeden ni mogel razjasniti. Pregledal sem tudi nekaj nemških čebelarških knjig, pa nisem našel nič o tem. Le o belookih trotih pišejo (albinizem). Ali mi ve kdo o tem kaj povedati. S. R., Ljubljana.

MALI KRUHEK

Nekaj skušenj čebelarja osemdesetletnika. Pri naši hiši čebelarimo nad 200 let. Že jaz — osemdesetletnik — se ukvarjam s čebelami 68 let. Ko sem kot dvanajstleten deček dobil od birmanskega botra v dar nekaj denarjaja, sem od pokojnega brata kupil kranjiča. S kranjiči sem potem čebelaril do leta 1896, ko sem si na pobudo pok. Jurančiča preskrbel panje s premičnim satjem, danes pa čebelarim v AZ-panjih. Spočetka sem bil naročen na dunajski čebelarski list »Bienenwatter«, ko pa je leta 1898. začel izhajati v Ljubljani »Slovenski čebelar«, sem ga takoj naročil in mu ostal zvest do danes. Ves čas sem tudi član Slovenskega čebelarskega društva. Včasih sem razen medu in voščin prodajal tudi plemenjake - kranjiče A. Znidaršiču v Ilirsko Bistrico.

Čebele sem vozil na razne paše. Stalno sem opazoval razvoj čebel, prašenje matic in sovražnike čebel. Med njimi naj najprej omenim človeka, ki čebelarji v coklah in se hoče prištevati med napredne čebelarje, jeseni pa, namesto da bi združeval kranjiče, mori čebele z žveplom in še na pol žive meče na gnojišče, da se po več dni bore s smrtjo.

Pri nekem ogrebanju roja mi je sršen v zraku ugrabil čebelo, se obesil z zadnjima nogama na bližnjo vejo in še živo ubožico začel mrevariti. Odgrizel ji je vse ude, z njenim truplom pa je odletel v svoje gnezdo.

Velik sovražnik čebel je tudi rovka. K nekemu čebelarju hodim vsako pomlad snažit kranjiče. Nekoč opazim v enem sledove rovke. Satje je bilo vse razdejano in razgrizeno, na tleh pa je bilo polno zmrevarjenih čebel.

Sosed je vedno trdil, da tudi lastovke žro čebele. Nekoliko stran od hiše ima orjaško lipo, na drugi strani pa čebelnjak. Nekako na sredi med lipo in čebelnjakom je lopa, kjer gnezdijo vsako leto lastovke. Neke nedelje — lipa je tedaj močno cvetela in dišala — pridem k njemu. Čebel je na lipi kar mrgolelo, lastovke pa so švigale kakor strele okoli nje,

mlaskale s kljuni in lovile plen. Prepričan sem bil, da love čebele. Ker pa mi je lastovka že od nekdanj močno pri sre, mi nekaj ni dalo miru. Stopil sem v lopo tik pod gnezdo z mladiči. Ko je prinesla starka mladiču hrano in odletela, vzamem mladiča iz gnezda in ga rad ali nerad usmrtil. Prerežem ga, vzamem v roko povečevalno steklo in stikam po drobovju, da bi ugotovil, s čim ga je mati hranila. V želodčku sem našel debelo muho. Ko sva pozneje s sosedom natančneje opazovala lipo, sva ugotovila, da je lipa privabila poleg čebel tudi muhe. Te muhe torej love lastovke. Podoben pojav lahko opazujete ob cvetenju ajde. Tudi tedaj lastovke letajo nad ajdo in love muhe, ki jih je privabil nektar.

Prav pravi Pustoslemšek iz Savinjske doline, da zeleni začetniki ne ločijo trotov od čebel in čebel ne od muh. Ravno taki čebelarji potem po krivem pričajo zoper nedolžne lastovke. Jaz pa nisem in ne bom nikoli rabelj te nedolžne ptice.

Viko Germ, Konovo p. Velenje.

Kako bomo zboljšali čebeljo pašo? Razmere v čebelarstvu so se v zadnjem času občutno spremenile, dohodki zmanjšali zaradi pocenitve medu, stroški za prevažanje čebel na pašo pa neprimerno zvišali. Zaradi tega si moramo čebelarji pomagati s sajenjem medovitih rastlin v svoji najbližji okolici.

V Severni Ameriki so si pomagali z enoletno medeno deteljo, ki se je bila sama zasejala in je spočetka tako medila, da so pridelali na panj 60 do 100 kg medu. Zadnje čase je to medenje nekoliko prenehalo.

Ta enoletna medena detelja pri nas ne uspeva dobro, razvije premalo cvetov in je zato na njej malo čebelje paše. Preizkušali smo jo skozi štiri leta v ožji in širši okolici Višnje gore, pa smo dobili komaj nekaj semena.

Mnogo boljša je dvoletna medena detelja, ki prvo leto ne medi, daje pa dve obilni košnji. Naslednje leto cvete od 20. junija do konca septembra.

V grozdu podobnem razcvetju ne-
prestanu podevita in nudi čebelarjem
zelo dobro pašo. Posamezna rastlina
napravi 300 do 800 cvetov. Ko smo
dvoletno medeno deteljo vsejali na
njivi tik ob enoletni medeni detelji,
je bilo na dvoletni vedno vsaj šest-
krat več čebel kot na enoletni. To
smo opazovali večkrat ob istem času.
Seme medenih detelj smo uvozili iz
USA.

20 arov dvoletne medene detelje za-
dostuje, da v slabi letini (kakor je
bila v letu 1951) nabere 20 AŽ-pan-
jev toliko medu, kolikor ga potre-
bujejo za prezimljenje, v dobri le-
tini (kakor je bila leta 1950) pa lahko
toči čebelar poleg tega še 10 do 15
kg na panj. To lahko potrdim iz last-
ne skušnje.

Medena detelja veliko koristi tudi
kmetovalcu, saj s količino zelene
gnote prekaša lucerno. Prvo leto da
dve obilni košnji, drugo leto pa, če
računamo na medenje in seme, zo-
pet dobri dve košnji. Njena pred-
nost je tudi v tem, da začne drugo
jesen, ko smo jo pokosili, v koreni-
nah trohneti in razpadati. Zato rah-
lja zemljo in je oranje njive, na ka-
teri je prej rastla, lahko, medtem ko
ostanejo korenine lucerne dostikrat
še cele v zemlji. Poleg tega je kljub
oranju tu in tam po nekaj letih še
vedno mogoče najti šopke lucerne
med drugo kulturo. Od medene dete-
lje pa ni nobenih poganjkov iz ko-
renin.

Deteljo sejemo v drugi polovici
aprila v srednje gnojno zemljo. V
močvirnatu in ilovnatu zemljo je ne-
sejte! Ker potrebuje dušičnate bak-
terije, priporočam, da jo sejete več-
krat na istem prostoru, kjer so bak-
terije že zbrane. V tem primeru je
pridelek cvetov in semen najmanj
za 30 do 50 odstotkov večji.

Višnjegorski.

Ali so čebele luksuz? Ko smo po
ajdovi paši pripeljali čebele domov,
je bila večina čebelarjev kaj malo
zadovoljna z uspehom. To mi potrju-
jejo tudi poročila naših opazovalnih
postaj. V pašo sem peljal močne dru-
žine. Nabrale so povprečno 10 kg na
panj. Kar zadovoljen sem bil, saj je
moj tovariš, s katerim sva skupaj
vozila in je imel pasišče nekaj kilo-
metrov oddaljeno od mojega, pripe-

ljal domov skoro suhe čebele. Za pre-
voz 12 AŽ-panjev je plačal 3000 din,
za dopolnitev zimske zaloge pa je ku-
pil 80 kg sladkorja. Dvomim, da bo
to zadostovalo.

Kmalu po vrnitvi z ajdove paše se
je ustavil pri meni šofer okrajnega
avtopodjetja iz Kočevja. Prinesel mi
je račun za prvo vožnjo. Med iska-
njem računa po žepu je pripomnil,
da je precej masten. Ko sem videl,
da znaša 5050 din, mi je postalo kar
vroče. Šofer mi je povedal, da so
ocenili v pisarni podjetja čebele kot
luksuzno blago, za katero je treba
plačati najvišjo tarifo. Šoferju sem
pojasnil, kakšno blago so čebele, in
obljubil mi je, da bo skušal to do-
povedati podjetju ter doseči normal-
no prevozno tarifo. Ko pa sem prejel
čez nekaj dni račun za zadnji pre-
voz, sem uvidel, da je ostalo pri sta-
rem. **Čebele so torej luksuzno blago!**

Zdaj si pa ogledmo to stvar z dru-
ge strani! Ali je sadje, ki ga rodi
drevje po zaslugi naših čebel, luks-
sus? Pa oljna repica, ki nam daje
toliko olja samo zato, ker jo čebele
opraše? Kaj pa razne detelje? Zakaj
pridelamo na njih toliko semena, s
katerim posejemo na stotine hektar-
rov, da dobimo najboljšo krmo za
živino? A če nam daje živina tečno
mleko in meso, ali niso tega dosegle
čebele? Kdo se brani dobrih ajdovih
žgancev? Ali bi pridelali kaj ajde,
ako bi ne bilo čebel? So tudi ajdovi
žganci luksuz? Kaj pa med? Ali ni
hranilo, krepčilo in zdravilo? Če daš
otroku dnevno košček kruha, nama-
zanega z medom, ni to luksuz, temveč
pomoč državi, da bo imela zdrav in
krepak naraščaj. Ali so otroci tudi
luksuz?

Prosim zato izvršni odbor Zveze če-
belarskih društev v Ljubljani, da ob-
vesti pristojne oblasti o nepravilnem
postopanju okrajnega avtopodjetja v
Kočevju. Doseže naj, da bodo štela
čebelarstvo k malo donosnim kmetij-
skim panogam in ga oprostila vsake-
ga davka. Perovšek.

S čmrlji ni nič in s čebelami ni
nič! Lansko leto sem prišel v okolici
k nekemu čebelnjaku, kjer sta imela
dva ljubljanska čebelarja svoje ljub-
ljenke. Ker ni bilo lastnikov čebel
zraven, sem se obrnil za informaci-
je do domačega 10 do 12 letnega fan-

la. Ta mi je znal marsikaj povedati. Zaupal mi je tudi, da si je hotel prejšnje leto njegov oče nabaviti čebele, zdaj pa jih ne bo, ker s čmrlji ni nič, prav tako tudi s čebelami ni nič.

Razmišljal sem, zakaj je prišel deček glede čebel do takega negativnega zaključka. Kako bi tudi ne! Čebelnjak stoji v gosti senci med gospodarskimi poslopji in sadnimi nasadi, tako da vse leto sonce ne obsije čebel. V tem kraju ni bilo že nekaj let omembe vredne paše.

Če bodo prevozne tarife za prevoz čebel na pašo in s paše ostale tako visoke, to je sedemkrat povečane, bo tudi marsikdo izmed nas moral reči: »S čebelami ni nič!« B. D.

Prepozno! Pri pregledovanju čebel sem lani naletel na okužen čebelnjak. Dokaj naobražen in razumen mladnič si je napravil krasen nov čebelnjak, ki je bil ves lepo popleskan in napolnjen z novimi, živo pobarvanimi AZ-panji. Tudi okolica čebelnjaka je bila v najlepšem redu. Da bi hitro razmnožil čebele, si je nakupil satja od nekega čebelarja, ki so mu vse čebele pomrle. To satje je prineslo v njegov raj — katastrofo. Bilo je okuženo z bacili hude gnilobe. Vse čebelje družine so bile okužene. Morali smo jih uničiti, panje pa razkužiti.

Pri tem žalostnem delu sem vprašal neprevidnega in prevaranega mladega čebelarja, če je zavaroval svoje čebele, kar je zanikal. Povedal sem mu, koliko bi sedaj prejel zavarovalnine. Z njo bi bil lahko vsaj delno kril nastalo škodo. Pred uničenjem me je zaupno vprašal, ali bi mogel še sedaj zavarovati čebele. Odgovoril sem mu: »Prepozno je!«

B. D.

Ali smo res vsi, ki čebelarimo, čebelarji? Menda ni pravega čebelarja, ki bi ne bil pozdravil članka »Nekaj o naši čebelarški moralni« na str. 198. »Slov. čebelarja« za leto 1951. izpod peresa našega uglednega strokovnjaka in vodilnega pisatelja S. M. Stvar je vsega uvaževanja vredna, skrb nas vseh pa naj bo, da ne ostane samo pri tem članku. Kakor imajo lovci in ribiči svoje pisane in nepisane zakone, tako naj bi

imeli tudi čebelarji svoje »postave«. Sicer je res, da vsakemu že njegova vest narekuje, kaj je prav in kaj ni prav, toda v vseh časih in krajih so se našli ljudje, ki so ravnali proti svoji vesti. Zal, da se najdejo taki tudi med čebelarji.

Ob tem članku mi je zopet prišlo na misel nekaj, o čemer sem že večkrat razmišljal: ali smo res vsi, ki čebelarimo, čebelarji?

Po vsaki dobri čebelarški letini se namnoži novincev kakor gob po dežju. Nakupijo čebel in čakajo na med. Prva slaba letina jih spet vzame. So ljudje, ki imajo sicer leta in leta čebele, toda posebne skrbi jim ne posvečajo. Če je kaj donosa, dobro, če čebele ne prestanejo zime, tudi dobro. O kakšnem umnem čebelarstvu, o vzreji matic in podobnem nočejo niti slišati. Niso naročeni na naše glasilo, niso včlanjeni v društvu, ne prihajajo na naše občne zboru in strokovna predavanja, skratka: ne brigajo se za nič. In vendar imenujemo te ljudi čebelarje, prav tako kakor tiste, ki se morda pol veka bore za napredek čebelarstva, poskušajo to in ono, žrtvujejo svoj prosti čas in morda celo sredstva za povzdigo čebelarke organizacije. Kaj pravite, ali se vam ne zdi primerno, da bi razlikovali tiste, ki čebele samo imajo, od tistih, ki jih v resnici goje? Treba bi bilo natančno določiti, v katero skupino spada ta ali oni čebelar. Za dosego druge (višje) skupine bi morali biti izpolnjeni določeni pogoji. Skupna označba čebelar naj bi ostala za obe skupini še naprej.

Evo ideje! Naši vodilni ljudje naj najdejo primerne nazive. Morda bi kazalo o tem celo razpisati anketo v »Slovenskem čebelarju«. Zunko.

Zalega v decembru. Lani 8. decembra sem opazil, da je panj št. 25 brez matice. Kljub hladu je mnogo čebel begalo po verandi in bradi; tudi glas je bil sumljiv. Dodal sem mu družinico iz prašilčka s štirimi satji, s krasno mlado matico. Pri prelaganju sem ostrmel, ko sem zagledal na enem satu v majhnem krogu zdravo, pokrito zalego, čeprav je bilo vreme že dalj časa pretežno hladno. To je vsekakor nenavadno. Družinica je bila le srednje močna; pital sem jo zadnjic 23. oktobra. S. R.

NAŠA ORGANIZACIJA

Dopisi

OBČNI ZBOR ČEBELARSKEGA DRUŠTVA LITIJA

20. januarja 1952 je imelo društvo Litija svoj prvi redni občni zbor. Ker je bilo jutro mrzlo in pot zasnežena, so prišli le redki oddaljenejši čebelarji, pa tudi bližnjih smo nekaj pogrešali. Kar je pa pravih čebelarjev, posebno starejših, so prišli vsi. Sklicatelji so bili neprijetno iznenadeni, ko zagotovljenega predavatelja urednika Rojca ni bilo. Ker je bil ta zadržan, bi verjetno Zveza lahko poslala na naš zbor drugega predavatelja.

Zboru je predsedoval kot delovni predsednik tov. Gruden France, vodja osnovne šole v Smartnem. O delovanju društva v preteklem letu so poročali tajnik, blagajnik in nadzorni odbor. Tajnik je takoj uvodoma poudaril, da je obstoj društva v Litiji ogrožen. Dognano je, da je na področju društva, ki obsega Zasavje od Senožeti do Sv. Gore vključno Vače z okolico ter od Laz čez Vel. Stango do Polšnika, najmanj 150 čebelarjev. Društvo pa ima komaj 60 članov. Ti so tako raztreseni po širni okolici, da nikjer, niti v sami Litiji ni mogoče ustanoviti družine. Tega je krivo največ to, da čebelarji do sedaj niso našli v organizaciji nobene koristi. Tisto malo voščin, kar jih imajo, bi jim lahko zamenjal za satnice v Čebelarni prav vsakdo in niti ne bi bilo potrebno, da bi bil čebelar, drugih ugodnosti pa niso imeli. Takih, ki zgolj iz idealizma plačujejo letno članarino, pa je v društvu komaj tretjina. Tajnik je bil mnenja, da se bo ta stvar z uveljavljenjem novega finančnega sistema korenito spremenila. Čebelarna bo imela možnost nuditi članom organizacije razne ugodnosti, ki jih do sedaj ni bilo, toda tedaj se bo društvo dvakrat premislilo, preden bo koga sprejelo v svoje članstvo.

Kmalu po prvi svetovni vojni je bila ustanovljena v Smartnem pri

Litiji podružnica čeb. društva, ki je štela 20—30 članov, pozneje pa še podružnica v Hotiču s kakimi 15 člani. Med okupacijo je bilo na sedanjem področju društva troje strokovnih skupin: Litija, Smartno in Trebeljevo, v katerih je bilo včlanjenih 64 čebelarjev. 3. februarja 1946 je bila v Litiji ustanovljena družina, ki se je pozneje spremenila v podružnico z družinami v Litiji, Smartnem, Kresnicah, na Vel. Stangi in na Savi. V tej podružnici je bilo včlanjenih do 100 čebelarjev. Zakaj stoji danes polovica teh nekdanjih članov ob strani? Dva ali trije čebelarji iz krajev Gozd-Reka, Volavljje in Trebeljevo so se v preteklem letu včlanili v družino Besnica društva Ljubljana, ki jim je bližja kakor Litija.

V preteklem letu je bila na področju društva ugotovljena kuga čebelje zalege, o čemer je pisal Slov. čebelar v svoji prvi letošnji številki. Odbor je imel z zatiranjem te bolezni polne roke dela in zaradi tega ni mogel izpolniti vseh nalog, ki si jih je bil ob ustanovitvi društva zadal. Pa tudi letos bo treba v tej smeri posvečati potrebno skrb ter nadzorovati lani okužene in sumljive čebelnjake.

Na področju društva je tudi plemenilna postaja Reka-Pusti mlin; leži ob cesti Litija—Sv. Križ, po kateri redno vozi avtobus. Ta plemenilna postaja služi vsemu Zasavju od Ljubljane do Hrastnika in delu Dolenjske okrog Vel. Loke. Lani ta postaja ni delovala. Odbor je na eni svojih zadnjih sej na predlog dotednjega vodje celo sklenil, naj se njeno delovanje ukine. Proti name-ravani ukinitvi pa je Zveza ostro nastopila. Prisotni so soglasno sklenili, da se postaja ne sme ukiniti. Dosedanji predsednik našega društva Dolžan Ivan je prostovoljno prevzel vodstvo postaje in obljubil, da jo bo vzdrževal v vzornem redu; oddaljenost kakih 10 km od Litije, je rekel, ga pri tem ne bo ovirala.

Sladkorja za zimsko krmljenje čebel tuk. čebelarji niso naročili, ker niso bili pripravljene dati 1 kg čiste ga medu za 1 kg denaturiranega sladkorja. — Ker ajda ni dala nič, ima večina tukajšnjih čebelarjev zazimljene čebele na pičli zalogi, največ na kostanjevcu. Če bo zima dolgo trajala, se bo pojavila griža. V Liki na žepku, ki je odlično medil, sta razen drž. posestva Ponoviče imela čebele le dva tukajšnja čebelarja.

Razveseljivo je dejstvo, da so odsej tudi začetniki lahko naročniki »Slov. Čebelarja«, ki se tiska v dovolj veliki nakladi.

Blagajnik je po sklepu društva nabavil novo točilo, staro pa je prodal najboljšemu ponudniku. Plačal je tudi kuho okuženih voščin, vendar samo za člane društva; nečlani so morali kuho plačati sami. Vosek smo v Čebelarni zamenjali za satnice; Čebelarna je ta vosek takoj oddala industriji.

V novi odbor so bili izvoljeni: kot predsednik Adamčič Martin, kot tajnik Žunko Ivan, kot blagajnik Vertačnik Janez, kot odborniki pa Dražmerič Anton, Dolžan Ivan, Mohar Jože, Mumel Martin in Spunt Janez. Nadzorni odbor sestavljajo Babnik Franc, Oven Janko in Samsa Boris. Odbor bo skušal ustanoviti družine v krajih, kjer so že bile, kakor hitro bo v kakem okraju dovolj članov; nadziral bo sumljive čebelnjake, prirejal bo predavanja in skupne izlete k čebelnjakom članov; skrbel bo za plemenilno postajo. Če bo v tem letu poleg izborne čebelarke letine še »Slovenski čebelar v redu izhajal, kakor obljublja, pa bomo kar zadovoljni.

ČEBELARSKO DRUŠTVO V SLOV. KONJICAH

je imelo 10. II. svoj občni zbor. Zbralo se je glede na slabe vremenske razmere kar lepo število članstva. Vseh je 83 in imajo okoli 500 čebeljih družin. Iz temeljitih poročil je bilo razvidno prav dobro delovanje. Glavna naloga društva je bila v prvem letu obstoja osredotočena na organizacijo. Velike težave dela v tem pogledu negotovost glede razmejitev Konjiškega okraja. Organiziran je v glavnem ves teritorij, ustanovljeni bosta še dve čebelarški družini. Pri-

tožbe so bile glede DOZ-a, češ da je premalo agilno, sicer bi bilo več čebelarjev zavarovanih. Kakor drugod, dela čebelarjem tudi tu velike težave škropljenje sadnih dreves z raznimi škodljivimi škropivi in najrazličnejši načini obdavicovanja. Agilni člani so poiskali ugoden prostor, kjer naj bi se letos ustanovila plemenilna postaja. Uvaževanja vreden je predlog nekega člana, da naj bo vsak član obvezno tudi naročnik Slovenskega čebelarja. Bilo pa je tudi precej kritike zaradi njegovega nerednega izhajanja in preveč učene vsebine. Nekateri člani pa so se pritoževali, da Čebelarja ne dobivajo, čeprav so ga plačali. Delegat Zveze tovariš Raič je navedel objektivne pa tudi subjektivne nevednosti, s katerimi se je borila Zveza glede »Čebelarja« in podal še obširno poročilo o delovanju Zveze, ki ni lahko, ker se še nismo prav znašli v novi obliki naše organizacije. Končno je bil izvoljen nov odbor s tovarišem Lobjnikom na čelu. On in marljivi tajnik ter blagajnik so porok, da bo društvo tudi nadalje dobro napredovalo. S. R.

ČEBELARSKA DRUŽINA ŽALNA

je sklicala družinski posvet 27. februarja t. l. Posvet je bil na domu predsednika tov. Šemeta. Ker je zapadel visok sneg, se je udeležilo posveta samo 8 članov. Tajnik tov. Stibernik je prebral okrožnico Zveze čebelarških društev v Ljubljani. Posamezne točke je pojasnjeval tov. Kobal, ki se je udeležil posveta na željo predsednika Čebelarkega društva Grosuplje tov. Marolta. Priporočal je navzočnim, da izrabijo zimski čas in izpopolnijo svoje znanje z branjem »Slovenskega čebelarja« in drugih čebelarških knjig. Govoril je dalje o zatiranju gnilobe pri čebelah in priporočal, da zavarujejo svoje čebele pri DOZ-u. Izvolili so stari odbor in za delegata določili tov. Šemeta. Hudo so se pritoževali proti neznanemu prevaževalcu s Primorskega, ki je brez dovoljenja pripeljal AŽ-panje v ajdovo pašo. Posevek ajde ne zadošča niti za domače čebele. Govorili so tudi o tem, da bi morala železniška uprava priznati čebelarjem znižano vožnjo, ko potujejo k svojim čebelam, kadar jih imajo na paši.

ČEBELARSKO DRUŠTVO NOVO MESTO

je imelo 17. februarja t. l. II. redni občni zbor v Kmetijski šoli na Grmu. Poleg delegatov se je udeležil zbor za OLO-poverjeništvu za kmetijstvo tov. inž. Lovko ter za DOZ Novo mesto njegov ravnatelj. Občni zbor je vodil tov. Anton Zupančič, drž. čebelar na Grmu.

V predsedniškem poročilu je tov. Vales orisal splošne razmere čebelarstva v novomeškem okraju. Pozval je članstvo, naj bo budno, ker se je pojavila gniloba čebelje zalege. Navedel je statistične podatke o čebelarstvu v okraju in pri tem ugotovil, da je komaj ena tretjina čebelarjev včlanjena v društvo. Društvo še ni doseglo tistega števila članov, ki ga je imela prej podružnica ČZ.

Tajnik tov. Mikec je poročal o poslovanju društva in o organizaciji Čebelarskih družin, katerih je šest, ter o delu pri sestavi pašnega katastra in ureditvi ajdovih pasišč.

Blagajniško poročilo ugotavlja, da znaša društvena imovina din 42.008.

Predsednik nadzornega odbora tov. Jože Zupančič je poročal o pregledu gospodarskega in finančnega poslovanja društva. Ker je našel vse v redu, je predlagal odboru razrešnico, ki je bila sprejeta. Občni zbor je soglasno sprejel predlog, da se da predsedniku in tajniku primerna nagrada za njun trud.

Pri volitvah je bil izvoljen z malimi izjemami stari odbor s tov. Valesom na čelu.

Občni zbor je ugotovil, da so društvena pravila v II. členu pomanjkljiva. Dostavi naj se temu členu še besedilo »Če občni zbor ni sklepčen ob določeni uri, se vrši pol ure pozneje drug občni zbor, ki pravnoveljavno sklepa ob vsakem številu navzočih delegatov.«

Finančni plan za leto 1952. določa 6500 din izdatkov in približno prav toliko dohodkov.

Gospodarski plan določa, da si društvo oskrbi majhno zalogo najnujnejših čebelarskih potrebščin, ki bodo članstvu na razpolago pri pridsedniku društva. Za društveno knjižnico bomo naročili en izvod »Slovenskega čebelarja«.

Občni zbor je sklenil prositi vlado LRS, da bi izposlovala nekaj sladkorja za pitanje čebel, ker grozi nevarnost, da bo naše čebelarstvo to pomlad zdecimirano zaradi pomanjkanja hrane. Zveza čebelarskih društev v Ljubljani naj pokrene vse potrebno, da se izposluje znižanje tarife za prevoz čebel v pašo po železnici in z avtomobili.

Zastopnik DOZ-a tovariš direktor je obširno in poljudno pojasnil prizadevanje zavarovalnice, da bi s preventivnimi ukrepi obvarovala naše čebelarstvo in posamezne čebelarje škode pri čebelah kakor tudi splošnega ljudskega premoženja; saj je ugotovljeno, da se je pojavila gniloba čebelje zalege. Čebelarjem je razdelil pravila o zavarovanju čebel.

Da se odpravijo nerednosti, ki so se pojavile v preteklem letu pri dovozu čebel v ajdovo pašo in da se izpopolni pašni kataster za ajdovo pašo, je bilo sklenjeno, da bo v maju letos v Novem mestu masovni sestanek vseh čebelarjev, članov in nečlanov, na katerem se bo sporazumno določilo, koliko panjev je mogoče še uvoziti glede na čebele domačinov. Določila se bodo stojišča za uvožene čebele.

Društvo naj prosi Zvezo za predavatelja za enodnevni tečaj, ki naj bi bil ob koncu marca ali v začetku aprila v Novem mestu. J. V.

ČEBELARSKA DRUŽINA STIČNA

je imela družinski posvet (občni zbor) dne 20. januarja t. l. v Stični. Navzočnih je bilo 15 članov. Tajniško in blagajniško poročilo je podal predsednik družine tov. Janko Marolt. Člani so se pritoževali, da je bilo dodeljenih območju Čebelarske družine preveč ajdovih pasišč. V pašo je postavilo svoje čebele tudi nekaj »črnih« prevaževalcev. Proti takim prevaževalcem je treba v bodoče kar najostreje nastopiti.

Družinskega posveta se je udeležil tudi zastopnik Zveze čebelarskih društev tov. Kobal, ki nam je pojasnjeval razna organizacijska in čebelarska vprašanja. Dotaknil se je tudi zavarovanja čebel. Izvoljen je bil stari odbor z Jankom Maroltom na čelu.

VESTNIK ZVEZE

VOZNINA ZA PREVOZ ČEBEL NA PAŠO PO ŽELEZNICI — ZNIZANA!

Na posredovanje delegatov čebelarških društev iz vse države pri odločujočih činiteljih zaradi znižanja visokih tarifskih postavk za prevoz čebel po železnici, ki so ga opravili v Beogradu v februarju letos, je sedaj Glavna Direkcija železnic objavila v Tarifsko-transportnem vestniku št. 7/52 izjemno tarifo št. 4. Ta izjemna tarifa velja od 15. marca t. l. in odreja, da se za prevoz živih čebel in čebelarškega orodja računa 50 odstotkov redne voznine. To znižanje velja od vseh postaj do vseh postaj in sicer samo za pošiljke živih čebel, ki se pošiljajo na spomladansko, poletno ali jesensko pašo in na povratku s paše kakor tudi za čebelarško orodje in opremo, naštetu v § 22. Tarife za prevoz robe, zvezek 1, ako se preda na prevoz hkrati s čebelami z istim tovrstnim listom.

V zvezi z gornjo odredbo in v izogib neljubim pomotam priporočamo čebelarjem, da zaradi lastne koristi vedno vpišejo v tovrstni list, in sicer v rubriko »Predpisane in dopuščene izjave«, sledečo opombo: »Izjemna tarifa št. 4« oziroma »Izuzetna tarifa br. 4.«

Po tablici voznin, objavljeni v članku Prevažanje čebel na pašo (Slov. čebelar št. 3/1952), si čebelarji lahko sami izračunajo ustrežajoče železniške prevozne stroške na ta način, da tam izračunane zneske preprosto razdelijo na polovico.

Vsa ostala navodila omenjenega članka ostanejo neizpremenjena v veljavi.

Znižanje tarifskih postavk za čebele bodo čebelarji gotovo sprejeli z največjim zadoščenjem. Saj je upravičeno prizadevanje njihovih razikovnih organizacij, našlo polno razumevanje pri naših najvišjih voditeljih. To zadoščenje je za čebelarje tem pomembnejše po razočaranju, ki so ga doživeli preteklo jesen. Tedaj so se namreč našli neki ambiciozni birokrati, ki so čebelarje-prevaževalce v Liko označevali kratkomočno za špekulante in mimo vseh veljavnih, pozitivnih in jasnih tarifnih predpisov

terjali od njih naknadno visoke zneske doplačil, tako da je moralo šele sodišče, ki so ga oni poklicali na pomoč, zaščititi pravice čebelarjev.

ZASTRUPLENJE ČEBEL PRI ZATIRANJU ČEBELJIH BOLEZNI IN ŠKODLJIVCEV

Opozarjamo čebelarje, da bodo v nekaterih krajih v letošnjem letu uporabljali kemična sredstva, med katerimi je večina strupenih za čebele. Pri zatiralnih akcijah bodo namreč uporabljali letos tudi tekoči pepein (DDT) in paratonski preparat znamke »Fosferno 20«. Ze lansko leto smo opisali, kako na čebele ti strupi delujejo. (Glej Slov. čeb. 1951 št. 3-4, str. 61/3.)

Škropljenja z arzenati in navedenima preparatoma utegnejo prizadejati čebeljem družinam veliko škodo.

Z navedenimi sredstvi bodo škropili predvsem sadno drevje, in sicer največ na Stajerskem. Škropilci imajo sicer nalog, da ne smejo škropiti v odprto cvetje, vendar priporočamo čebelarškim društvom, da povprašajo pri pristojnih okrajih, kje in kdaj se bodo ta sredstva uporabljala in da potem na to opozore čebelarje.

Čebele odmro večinoma že v času, ko nabirajo po poškopljenem cvetju evetni prah ali nektar, delno pa šele v panju. Največ čebel se zastrupi prve dni po škropljenju, v večini primerov pa strup preneha učinkovati po 3-5 dneh.

Kaj naj ukrenemo v primeru, če bodo naštetata zatiralna sredstva uporabljali v kraju, kjer imamo čebelnjak. Da se izogne škodi, priporočamo, da čebele prepeljete vsaj 5 km v stran od kraja, kjer se bodo uporabljala ta sredstva ali pa da panjem nekaj dni pripirate žrela.

Če smo opazili in ugotovili, da so čebele pretrpele znatno škodo zaradi škropljenja, moramo poslati v preiskavo najmanj 2000 čebel. V spremnem pismu opišemo uporabljena zatiralna sredstva, kdaj in kje se je škropivo uporabljalo in kakšne znake odmiranja smo opazili na čebelah ali zalegi.

Ing. R. J.

OPOZORILO PREVAŽEVALCEM!

Čebelarke družine, kot n. pr. Borovnica, Logatec, Ig in Iška vas se pritožujejo nad brezobzirnostjo nekaterih čebelarjev prevaževalcev, ki se ne zmenijo za potrebe domačih čebelarjev in dovažajo v njihovo območje svoje čebele tudi na take paše, ki ne zadostujejo niti za razvoj čebel domačih čebelarjev, ali pa postavljajo svoje panje v taki bližini, da povzročajo razne nevšečnosti in škodo.

Zato pozivamo člane-preneznike, da upoštevajo pašne razmere v okoliških posameznih čebelarskih družin in ne dovažajo tja svojih čebel, preden se ne sporazumejo za stojišča s funkcionarji čebelarskih družin, oziroma z domačimi čebelarji. Za obe stranki pa naj velja »Kar nočeš, da kdo tebi stori, tudi ti njemu ne storil« — Čebelarsko društvo v Ljubljani.

NAGRADE OPAZOVALCEM

V večini naprednih držav imajo v čebelarstvu urejeno posebno opazovalno službo. Opazovalnice nimamo samo zato, da nam kažejo uspehe in neuspehe čebelarja v posameznih krajih v raznih letih, ampak tudi za sestavo pašnega koledarja in za namene statistike. Zato je bivša Čebelarska zadruga obnovila nekatere stare in začela ustanavljati nove opazovalne postaje. S tem delom Zveza čebelarskih društev nadaljuje. Za opazovalce je v preteklih dveh letih določila znesek 30.000 din. To vsoto je razdelil med posamezne poročevalce vodja opazovalnih postaj.

Pogosto je že padla beseda, češ da opazovalnice nimajo praktičnega pomena, ker pridejo vsa poročila prepozno. To drži. Ne toči pa kaj prida tisti čebelar, ki za pašo leta, temveč tisti, ki nanjo čaka. Čebelar, ki iz leta v leto sledi podatkom opazovalnic, si lahko ustvari ščasoma precej trdno mnenje o tem, kdaj začno in koliko časa trajajo najvažnejše paše v kraju, kjer opazovalnica deluje.

Na tem mestu prosimo opazovalce, naj še naprej redno poročajo, zamudnike pa, ki nam skupnega poročila za leto 1951 še niso poslali, prosimo, da to store čimprej.

Nagrada so prejeli: Bevc Frane, Krka na Dol. 1000, Dražumerič Tone, Ponoviče, 1000, Gabrijan Jože, Livold, 1000, Gradišar Franc, Ribnica, 500, Rok Matija, Zerovnica, 1300, Tavželj Miha, Brest, 500, Gabrovšek Janez, Verd, 400, Arèon Albert, Renče, 600, Sila Edmund, Moščenška Draga, 1000, Brečević Ivan, Brečevići, 1500, Pečkaj Miha, Kalce, 500, Gartner Filip, Dražgoše, 1200, Triller Rudi, Pred-dvor, 1000, Zontar Janez, Virmaše, 1000, Davč Janez, Prosenjakovci, 1500, Paller Koloman, Dol. Lendava, 800, Skrinjar Jožef, Turski vrh, 1000, Frangeš Josip, Zupečja vas, 1000, Stefanciosa Anton, Rogatec, 1000, Ipavec Svetozar, Il. Bistrica, 500, Rainer Jakob, Maribor, 1000, Kraner Jakob, Selnica, 1400, Pokorny Julij, Sv. Lovrenc na Pohorju, 600, Crček Alojz, Ormožnice, 700, Vadnal Franc, Dobo-va, 800, Gorše Peter, Dragatuš, 500, Zupančič Tone, Grm pri Novem mestu, 1000, Jesenek Franci, St. Jurij, pri Celju, 600, Vales Josip, Novo mesto, 1300 din.

ČEBELARJI POZOR!

Zveza čebelarskih društev za Slovenijo kupuje za svojo knjižnico:

1. slovenske čebelarske knjige: Jerič: Umno čebelarstvo, Dajko: Čebelarstvo, Jonke: Kranjski čebelarček, Jeglič: Kako se med in vosek koristno porabita i. dr.;

2. slovenske čebelarske liste: Slovenska čebela, Čebelar in sadjar;

3. starejše in novejše čebelarske knjige in liste: nemške, italijanske, francoske in v drugih jezikih;

Ponudbe pošljite na naslov: Zveza čebelarskih društev za Slovenijo, uredništvo Slovenskega čebelarja, Ljubljana, Tyrševa 21.

Čebelarji pomagajte tudi na ta način obogatiti našo centralno čebelarsko knjižnico, ki bo temelj našemu znanstvenemu delu. Tistim, od katerih bomo odkupili knjige, bomo poravnali tudi poštno stroške.

OBVESTILO

Člane čebelarskih društev opozarja Zveza, da je njena poslovalnica »Čebelarna« odprta od 8.—12. in od 15.—18. ure.